

2013BEM08 Onderzoeksprogramma 2013

Onderzoek

Kwartaal

I II III IV

I. Nazorg bodemsanering

II. Natuurbeheer

III. Groene Hart

IV. Investeringsimpuls Flevoland/Almere

V. Quick scan RUD's

VI. Geheimhouding

VII. Stille lasten Flevoland

 = verkenning

 = provincievergelijkend

 = provinciespecifiek

Opmerkingen

Lopend onderzoek (Fle gepubliceerd eind nov)

Start in NH, daarna ZH (Fle en Utrecht: PM)

Lopend onderzoek

Lopend onderzoek

Nav bespreking programmaraad november 2012

Komt terug in programmaraad april 2013

Op voorstel Flevoland

I. Nazorg bodemsanering

De Rekenkamer vermeldt in de begroting 2013 over dit onderzoek het volgende:

Wat is de aanleiding?

Het onderwerp bodemsanering is geselecteerd na uitvoering van een risicoanalyse op het thema milieu. De programmaraad sprak haar voorkeur uit voor een onderzoek op het gebied van bodemsanering. Momenteel is er veel aandacht voor de bodemsaneringsoperatie, die tot doel heeft ernstige verontreinigingen van vóór 1987 waar sprake is van onaanvaardbare risico's met spoed te saneren. Uit oriënterende gesprekken die de Rekenkamer voerde bleek dat er echter veel minder aandacht is voor de fase ná sanering; de nazorgfase. Nazorg is nodig indien na sanering een ernstige restverontreiniging achterblijft en beperkingen in het gebruik van de bodem en/of maatregelen in het belang van de bescherming van de bodem noodzakelijk zijn. Nazorg heeft tot doel het risico van blootstelling aan en verergering van de restverontreiniging te beheersen. Op grond van de wet zijn de provincies verantwoordelijk voor zowel de vergunningverlening als het toezicht op het gebied van nazorg bij restverontreinigingen. Het toezicht is één van de taken die bij de Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's) worden neergelegd. Ook in deze situatie blijft de provincie eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de taken. Restverontreiniging na bodemsanering komt steeds vaker voor. Dit komt doordat in de loop van de jaren het accent bij bodemsaneringen is verlegd van multifunctioneel saneren naar functiegericht saneren. Multifunctioneel wil zeggen geschikt voor alle soorten gebruik van de grond en betekent dus volledige sanering. Functiegericht wil zeggen geschikt voor het huidige of toekomstige gebruik van de grond. Hierdoor worden restverontreinigingen geaccepteerd, waarbij het de voorkeur heeft nazorg zoveel mogelijk te beperken. Minder saneren betekent namelijk wel dat er meer beheer van verontreinigde bodems nodig is. De accentverschuiving naar het functiegericht saneren, heeft ertoe geleid dat nazorg in 2006 een uitdrukkelijke plek in de wet kreeg. Vanaf dat moment is een nazorgplan verplicht, dat ter instemming aan GS moet worden voorgelegd. Voor 2006 waren de onderwerpen evaluatie en nazorg 'gebrekking geregeld'.

Zes jaar na de verankering van nazorg in de Wet bodembescherming is het een goed moment om terug te kijken hoe de provincies hun taken op dit gebied hebben vorm gegeven.

Wat willen we bereiken?

Het doel van dit onderzoek is om inzichtelijk te maken hoe de provincie haar rol ten aanzien van de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering heeft georganiseerd. De uitkomsten van het onderzoek zullen we gebruiken om PS handvatten te bieden om het functioneren van het provinciale bestuur met betrekking tot nazorg bij restverontreinigingen verder te verbeteren. De onderzoeksvragen zijn geformuleerd op basis van de vigerende wet- en regelgeving. De centrale onderzoeksvraag luidt: Heeft de provincie voldoende grip op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering?

Wat gaan we daarvoor doen?

In de Randstadprovincies varieert het aantal nazorglocaties tussen enkele tientallen (Flevoland) en enkele honderdtallen (Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland). De ernst van de problematiek van de nazorglocaties is daarbij onder andere afhankelijk van de grondsoort (zoals klei, zand en veen), de ligging (in een woonwijk of op een bedrijventerrein), het type nazorg, het gebruik van de bodem en de aard van de verontreiniging. Gezien het lagere aantal nazorglocaties in de provincie Flevoland zullen we op basis van het overzicht van de nazorglocaties en de selectie van de te onderzoeken nazorglocaties, tussentijds en in samenspraak met PS nader bepalen of en zo ja met welke diepgang het onderzoek wordt uitgevoerd. De omvang van de problematiek en de risico's die zich kunnen voordoen zijn belangrijke factoren die hierbij een rol zullen spelen.

Het onderzoek wordt uitgevoerd op basis van een selectie van nazorglocaties, waarbij we streven naar een goede verdeling qua type saneerder (provincie of derden), spreiding in tijd (sanering korter of langer geleden), type nazorg en de risico's die zich kunnen voordoen wanneer de nazorg niet goed wordt uitgevoerd. Belangrijk hierbij is of opnieuw onaanvaardbare risico's kunnen ontstaan voor mens en ecosysteem. Bij de selectie van nazorglocaties zullen we ook rekening houden met de nieuwe landelijke beleidsontwikkeling. Voor

achtergebleven grondwaterverontreinigingen is bijvoorbeeld besloten dat nazorg in de vorm van monitoring alleen verplicht is wanneer er sprake is van een grote restverontreiniging ($\geq 1.000 \text{ m}^3$) en wanneer kwetsbare objecten (zoals een drinkwaterwinning) in de omgeving aanwezig zijn.

Om de bevindingen goed te kunnen duiden zullen we dossiers bestuderen, gesprekken voeren met de ambtelijke organisatie en uitvoerders van nazorgmaatregelen. Desgewenst zullen we gebruik maken van externe expertise. Tot slot zullen we ook een aantal nazorglocaties bezoeken om een goed beeld te krijgen van de praktijk.

II. Natuurbeheer

In de programmaraadbijeenkomst van november jl. was de Notitie Impressie van gespreksbijeenkomsten met Provinciale Staten over onderzoek op het terrein van 'landschap, natuur en recreatie' en 'Voorstel invalshoek 'natuurbeheer' geagendeerd. Er is afgesproken dat *"Natuurbeheer als onderzoeksopdracht nogmaals in Utrecht zal worden bekeken."* De notitie is daarvoor aangeboden aan de Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht. Op 21 januari staat het geagendeerd onder agendapunt 'mededelingen': <http://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Commissie-Ruimte--Groen-en-Water/2013/21-januari/12:30/Randstedelijke-Rekenkamer-onderzoek-Natuurbeheer-2013RGW08/2013RGW08-Impressie-bijeenkomsten-landschap-natuur-en-recreatie-PS.pdf>

Vooralsnog volgt de Rekenkamer voor Utrecht dezelfde lijn zoals aan de provincie Flevoland is gecommuniceerd. Omdat het onderzoeksprogramma voor 2013 reeds vol is, ziet het er niet naar uit dat we voor Flevoland en Utrecht een onderzoek naar natuurbeheer kunnen opstarten zonder concessies te doen aan dit programma. Een onderzoek naar Natuurbeheer voor Flevoland (en desgewenst ook voor Utrecht) zou op zijn vroegst eind 2013 kunnen starten. In het kader van de flexibilisering van ons onderzoeksprogramma is er overigens bij de volgende programmaraad in mei wel de mogelijkheid om weer naar de actualiteit van ons onderzoeksprogramma voor de tweede helft van 2013 te kijken en kunnen wij die dan altijd nog aanpassen.

Hieronder vindt u voor de volledigheid ook de integrale Notitie van oktober 2012:

Inleiding

De programmaraad heeft de Rekenkamer in november 2011 gevraagd om een onderzoek op het thema 'landschap, natuur en recreatie' zo snel mogelijk in 2012 te starten. Begin 2012 is de Rekenkamer gestart met de oriëntatie bij de vier provincies. Gezien de brede vraagstelling heeft de Rekenkamer zich ook breed georiënteerd op het onderwerp. Hierbij is gekeken naar zowel de ontwikkeling van nieuwe natuur- en recreatiegebieden als het beheer van bestaande natuur- en recreatiegebieden. Vanwege de vele actuele ontwikkelingen op dit thema, heeft de oriëntatie niet direct geleid tot een goed afgebakende onderzoeksopzet. Dat is in april 2012 gecommuniceerd aan de programmaraad. In de tussentijd heeft de Rekenkamer voor elke provincie een gespreksnotitie met achtergrondinformatie opgesteld waarin de stand van zaken op dit terrein is weergegeven en een aantal bijeenkomsten belegd met afgevaardigden van PS van de vier Randstadprovincies over de onderzoekbehoefte en de mogelijke insteek van een onderzoek op het beleidsterrein landschap, natuur en recreatie. De voornaamste uitkomsten van de bijeenkomsten zijn in deze notitie samengevat.

Op basis van de verkenning en de uitkomsten van de bijeenkomsten geven we in deze notitie beknopt de invalshoek van het onderzoek aan. Op basis hiervan willen we vervolgens in samenspraak met de programmaraad in november 2012 een onderbouwd besluit nemen hoe we het onderwerp 'landschap, natuur en recreatie' gaan onderzoeken.

Bijeenkomst Flevoland (5 september)¹

In de bijeenkomst is het beeld naar voren gekomen dat het nu niet het juiste moment is voor een rekenkameronderzoek op het gebied van landschap, natuur en recreatie. Aanvullend is door de provincie gevraagd hier ook expliciet in de begroting rekening mee te houden. De provincie is op dit moment druk bezig met de vorming van nieuw beleid. Daarnaast is aangegeven dat het nog onduidelijk is wat de gevolgen zullen zijn van de lopende formatie van een nieuw kabinet voor het beleidsterrein. Wat betreft het project Oostvaarderswold is opgemerkt dat PS reeds zelf onderzoek hebben gedaan naar de procesgang hiervan en er geen behoefte is aan aanvullend onderzoek. Hoewel de aanwezige PS leden wel behoefte zouden hebben aan advies bij de vorming van nieuw beleid, is gezamenlijk geconcludeerd dat dit geen taak is voor de rekenkamer en dat dit meer een taak is voor een adviesbureau. Tot slot is met betrekking tot recreatie geopperd dat over een aantal jaar onderzoek gedaan kan worden naar wat is bereikt met de huidige investeringen, aangezien de toeristisch-recreatieve sector in Flevoland moet uitgroeien tot een belangrijke economische pijler.

Bijeenkomst Utrecht (10 september)²

Het beeld dat in de bijeenkomst naar voren is gekomen is dat het nu wellicht niet het juiste moment is voor een rekenkameronderzoek op het gebied van landschap, natuur en recreatie. Op dit moment is de provincie druk bezig met de vorming van nieuw beleid. In een later stadium zou de Rekenkamer het gevoerde beleid kunnen beoordelen. Andere geopperde mogelijkheden voor een onderzoek zijn:

- Onderzoek naar de mate waarin natuurdoelen (bijv. behoud/versterken natuurwaarden) met recreatiedoelen (bijv. recreatie in natuurgebieden) conflicteren.
- Een quick scan van verschillende verdienmodellen van natuurbeheerorganisaties/recreatieschappen en samenwerkingsmogelijkheden.

De aanwezige leden van PS hebben aangegeven met name behoefte te hebben aan advies bij de voorbereidingen van het nieuw te vormen beleid. Een voorbeeld is een provinciebrede benchmark van uitvoeringsinstrumenten bij recreatieschappen. Ook is ter sprake gekomen dat de Rekenkamer een 'expertmeeting' kan organiseren of als procesbeschouwer de totstandkoming van het nieuwe beleid kan beoordelen. Bij een aantal aanwezige leden van PS bestaat behoefte aan advies bij de ontwikkeling van nieuw beleid. In de bijeenkomst is gezamenlijk geconcludeerd dat het voorzien in de behoefte aan advies bij de voorbereidingen van nieuw beleid geen taak is voor de Rekenkamer.

Bijeenkomst Noord-Holland (13 september)³

Met betrekking tot het thema natuur is door de aanwezige leden van PS aangegeven dat zij, ondanks de lopende ontwikkelingen, toch mogelijkheden zien voor een rekenkameronderzoek. De oorspronkelijke onderzoeksuggestie is wellicht ingehaald door de tijd, waardoor een onderzoek naar organisatievormen (ideale structuur, beheermodellen, e.d.) op dit moment niet wenselijk meer is. Maar in een onderzoek naar de mate van doelbereiking en de doeltreffendheid van het natuurbeleid wordt wel toegevoegde waarde gezien. Het beleid wordt weliswaar aangepast, maar de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in natuur en in het kader van de

¹ Bij PS Flevoland betrof het een breder overleg waarvoor de volgende mensen zijn uitgenodigd: mw. Bax (PvdD), dhr. Boshuizen (50Plus), dhr. Boutkan (PVV), dhr. De Reus (VVD), dhr. De Wit (SGR), dhr. Geersing (CU), dhr. Jansen (PVV), mw. Jooze (PVV), dhr. Kramer (VVD), mw. Meursing (VVD), dhr. Miske (GL), dhr. Pels (PvdA), dhr. Plate (VVD), dhr. Rensema (50Plus), dhr. Rijsberman (D66), mw. Rotscheid (D66), mw. Schotman (CDA), dhr. Sloot (PvdA), dhr. Stuivenberg (SP), dhr. Van den Donk (PvdA), mw. Van Hooff (VVD), dhr. Van Klaveren (PVV), dhr. Van Ravenzwaaij (SP), dhr. Van Vliet (VVD), mw. Verbeek (SP), mw. Weijand (VVD); tevens aanwezig dhr. Kalk (griffie).

² Deelnemers vanuit PS Utrecht: mw. Broere (PVV), dhr. De Heer (CU), dhr. De Kruif (CDA), dhr. Fastl (GL), dhr. Peters (D66), dhr. Scherer (PVV), dhr. Tuijnman (VVD), dhr. Van der Steeg (PvdD), dhr. Weijerink (VVD); tevens aanwezig dhr. Poort en dhr. Schoen (griffie).

³ Deelnemers vanuit PS Noord-Holland: dhr. Van Liere (PvdD), dhr. Gersteling (SP), mw. Blokker (PvdA), dhr. Papineau Salm (PvdA), dhr. Holthuizen (50PLUS), dhr. Broekhoven (CDA), mw. Hoog (VVD), mw. Zaal (D66), dhr. Struben (D66), mw. Hoog (VVD), dhr. Bouberg (Ouderenpartij).

bezuinigingen is het juist belangrijk om te weten wat is bereikt met deze investeringen. Dit kan helpen bij het bijstellen van het beleid. Aangegeven is dat de Rekenkamer in het onderzoek kan kijken naar de geldstromen en de inhoudelijke doelen. Voorbeelden van vragen die hieronder vallen zijn:

- Waar blijft het geld dat naar natuurorganisaties gaat (overhead en uitvoering)?
- In hoeverre is het geld uitgekeerd?
- Welke bijdrage leveren de subsidies aan de doelen?
- Zijn de beheergelden efficiënt besteed?
- Wat is effectief natuurbeheer?
- Wat levert agrarisch natuurbeheer bijvoorbeeld op?
- In hoeverre participeren burgers en groepen bij natuurbeheer?

Bij een aantal aanwezige leden van PS bestaat hiernaast de behoefte aan advies bij de ontwikkeling van nieuw beleid. In de bijeenkomst is echter gezamenlijk geconcludeerd dat dit geen taak is voor de Rekenkamer.

Het thema recreatie is, net zoals natuur, onderhevig aan beleidsveranderingen. Met name over het punt dat er te weinig middelen zijn voor het beheer worden de zorgen geuit en is behoefte aan informatie. Het algemene beeld is dat het voor een rekenkameronderzoek nog te vroeg is.

Bijeenkomst Zuid-Holland (17 september)⁴

Door de aanwezige leden van PS is aangegeven dat zij, ondanks de lopende ontwikkelingen, toch mogelijkheden zien voor een rekenkameronderzoek. Er bestaat behoefte aan een onderzoek op zowel het beleidsterrein natuur als het beleidsterrein recreatie. Indien moet worden geprioriteerd ligt de voorkeur eerst op een onderzoek naar natuur en in tweede instantie naar recreatie. De onderzoekbehoefte ligt vooral op het inhoudelijk deel (mate van doelbereiking, doeltreffendheid, e.d.) en niet zozeer op het organisatorische deel (ideale structuur, beheermodellen, e.d.). De vragen richten zich ook op de geldstromen in relatie tot de inhoudelijke doelen. Het Hoofdlijnenakkoord kan als uitgangspunt dienen voor onderzoek naar de doelen, omdat de hierin genoemde doelen minder timingsgevoelig zijn. Hoewel er veel verwevenheid is tussen natuur en recreatie is het van belang om onderscheid te maken tussen de natuur- en recreatiedoelen. Een recreatiedoel (bijv. recreatief medegebruik van een natuurgebied) kan conflicteren met een natuurdoel (bijv. behoud natuurwaarden). In de bijeenkomst is ook aangegeven dat er in het verleden veel gronden zijn gekocht en dat er minder aandacht is voor de inrichtingskosten en de kosten voor het beheer van de terreinen. Voorbeelden van vragen die in dit kader werden genoemd zijn:

- Als het beheer is afgekocht, hoe kan dan de kwaliteit van het gebied toch worden gehandhaafd?
- Wat zijn de doelen van de Randstadprovincies?
- Wat heeft de burger aan de natuurgebieden?
- In hoeverre wordt er gewerkt met vrijwilligers?
- In hoeverre past het doel bij de wensen van de burgers?
- Welke vorm van beheer is het meest efficiënt?
- Wat levert agrarisch natuurbeheer bijvoorbeeld op?
- Waar wordt het geld aan uitgegeven en wat levert het op?
- Wat zijn de kosten van natuurbeheer (ook op de langere termijn)?
- Wat zijn de overheadkosten? (waarbij onvergelykbaarheid ook een bevinding kan zijn)
- Zijn de beoogde doelen voor elk gebied vastgelegd?

Bij een aantal aanwezige leden van PS bestaat behoefte aan advies bij de ontwikkeling van het nieuw beleid. In de bijeenkomst is echter gezamenlijk geconcludeerd dat dit geen taak is voor de Rekenkamer.

⁴ Deelnemers vanuit PS Zuid-Holland: mw. De Zoete (CU), dhr. Keulen (PvdA), mw. Kip (CDA), dhr. Paymans (VVD), dhr. Schuringa (VVD), dhr. Van der Stoep (CDA), mw. Van Dobben de Bruijn (VVD), mw. Van Egmond (GL), mw. Verkoelen (CDA).

Reactie Rekenkamer en vervolgstappen

De Rekenkamer is de aanwezige leden van PS van de Randstadprovincies dankbaar voor hun inbreng en betrokkenheid. Door de bijeenkomsten is voor ons duidelijk geworden of, en zo ja, waar de onderzoekbehoefte liggen en welke invalshoek van een onderzoek voor PS de meeste toegevoegde waarde zou kunnen hebben. Opgemerkt dient te worden dat hier verschillen zitten tussen de vier provincies. Zo hebben Flevoland en Utrecht aangegeven dat het nu niet het goede moment is voor een rekenkameronderzoek, Noord-Holland heeft aangegeven wel degelijk toegevoegde waarde te zien in een rekenkameronderzoek op het thema natuur en Zuid-Holland heeft aangegeven dat zowel een onderzoek op het thema natuur (prioriteit 1) als het thema recreatie (prioriteit 2) gewenst is. In de bijeenkomsten in Noord-Holland en Zuid-Holland is aangegeven dat een rekenkameronderzoek op het thema natuur zich zou moeten richten op de mate van doelbereiking en doeltreffendheid van het natuurbeleid. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in natuur en in het kader van de bezuinigingen is het juist belangrijk om te weten wat is bereikt met deze investeringen. Dit kan helpen bij het bijstellen van het beleid. Een dergelijke invalshoek van een onderzoek is in de bijeenkomsten in Flevoland en Utrecht niet ter sprake gekomen.

Mogelijke invalshoek voor een onderzoek

Gegeven de uitkomsten van de bijeenkomsten zullen wij ons vooralsnog richten op natuurbeheer, waarbij de volgende hoofdvragen centraal zullen staan:

- In hoeverre worden de doelen van het natuurbeheer bereikt: is het beheer doeltreffend?
- Waaraan (overhead en uitvoering) wordt het geld voor natuurbeheer besteed : is het natuurbeheer doelmatig?

We willen dit onderzoek voor Noord- Holland en Zuid-Holland uitvoeren, waarbij we in verband met de lopende onderzoeken in Noord-Holland en Zuid-Holland starten met Noord-Holland.

Wij zullen dit aan de programmaraad voorleggen en bespreken op de vergadering van dinsdag 13 november a.s. Voor zover er in de provincie Flevoland en Utrecht op basis van het voorgaande toch uitdrukkelijk wel een wens ligt om dit onderzoek ook daar uit te voeren, horen we dit graag in de programmaraad. Op basis van de uitkomst van de bespreking met en advisering door de programmaraad zullen wij besluiten hoe dit onderzoek zal worden uitgevoerd. In de programmaraad is de prioritering van de onderzoeken voor 2013 in het algemeen aan de orde. De eventuele start van een onderzoek op dit terrein is mede afhankelijk van de afwegingen die in dat kader gemaakt worden.

III. Groene Hart

De Rekenkamer vermeldt in de begroting 2013 over dit onderzoek het volgende:

Wat is de aanleiding?

In maart 2009 heeft de Randstedelijke Rekenkamer het rapport 'Het Groene Hart – een haalbare kaart?' gepubliceerd. Geconcludeerd is dat de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland prioriteiten zullen moeten stellen in hun politieke keuzes als ze hun Groene Hart-beleid kans van slagen willen geven. De Rekenkamer deed de aanbeveling dat de provincies bij beleidskeuzes inzichtelijk maken welke gevolgen deze hebben voor de kernkwaliteiten van het Groene Hart.

De provincies hebben de beleidskaders voor het Groene Hart sindsdien verder uitgewerkt. Een instrument, dat hierbij een belangrijke rol speelt, is de Kwaliteitsatlas. Dit is een interactieve website (www.kwaliteitsatlas.nl) die met beelden laat zien hoe de kernkwaliteiten van het Groene Hart er uit zien en wanneer sprake is van aantasting daarvan. De website is op 26 maart 2009 gelanceerd met de bedoeling dat deze in de loop van de tijd verder uitgebreid en bijgewerkt zou worden. De vraag was hoe lang het zou duren totdat de kernkwaliteiten concreet genoeg zullen zijn uitgewerkt om er ruimtelijke plannen aan te kunnen toetsen. De Rekenkamer deed daarom ook de aanbeveling aan de provincies vast te stellen wanneer dit uiterlijk zou zijn gerealiseerd.

De afgelopen jaren is het ruimtelijk beleid van het Rijk ingrijpend veranderd. In de Nota Ruimte (2006) is de sturingsvisie 'decentraal wat kan, centraal wat moet' geïntroduceerd. Provincies en gemeenten krijgen daarmee, binnen de kaders van nationale doelen, meer dan voorheen de ruimte voor eigen keuzes bij de ruimtelijke inrichting. In 2008 trad de herziene Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) in werking. Daarna zijn stappen gezet om tot verdergaande decentralisatie van het ruimtelijk beleid te komen, en is een aantal ambities geherformuleerd. Tevens wordt gestreefd naar vermindering van de bestuurlijke drukte. Naast zorgen over het bereiken van voldoende resultaat voor de rijksdoelen speelt daarbij onmiskenbaar ook een rol dat de noodzaak tot bezuinigen zich sinds 2009 steeds sterker heeft doen gelden. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is het nieuwe beleid uitgewerkt. Dit is in maart 2012 van kracht geworden.

Onder de titel 'Duurzame ruimtelijke inrichting' is de Algemene Rekenkamer in april 2012 gestart met een onderzoek naar de praktijk van decentralisatie in de ruimtelijke ordening, waarbij onder meer wordt onderzocht of decentralisatie meerwaarde heeft in termen van ambities, geld, tijd en middelen. Het Groene Hart is in het kader van dit onderzoek van de Algemene Rekenkamer in principe (mede) geselecteerd voor een gebiedstudie.

Wat willen we bereiken?

De Rekenkamer wil dit onderzoek langs twee lijnen inrichten. Allereerst is het een beknopt onderzoek naar de doorwerking van het rapport 'Het Groene Hart – een haalbare kaart?'. Nagegaan zal worden op welke wijze aan de (overgenomen) aanbevelingen invulling is gegeven. Daarnaast staat ons een vervolgonderzoek voor ogen naar de mate waarin de beleidsuitgangspunten voor het Groene Hart in de praktijk worden geëffectueerd en welke risico's zich hierbij voordoen. De hierboven kort geschetste context van decentralisatie in het ruimtelijk beleid, alsmede actuele vraagstukken, waaronder de uitvoering van het afgesloten Natuurakkoord, spelen in dit kader een zeer belangrijke rol.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Randstedelijke Rekenkamer wil al in 2012 starten met een verkenning van dit onderwerp, en zo mogelijk ook met het feitelijke onderzoek. Daarbij hechten we sterk aan een goed inzicht in de informatiebehoefte bij PS alvorens de specifieke invalshoek voor het onderzoek te bepalen. Daartoe zullen we in overleg treden met de programmaraad en andere leden van Provinciale Staten, gelet op het onderwerp in het bijzonder voor de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland. Het is onze bedoeling om het onderzoek halverwege 2013 af te ronden, zodat PS het rapport na het zomerreces kunnen behandelen.

Vanwege het feit dat de Algemene Rekenkamer in haar onderzoek 'Duurzame ruimtelijke inrichting' het Groene Hart in principe voor een gebiedstudie heeft geselecteerd, wordt tussen beide rekenkamers overleg gevoerd over de afstemming en mogelijkheden tot samenwerking bij dit onderzoeksproject.

De Rekenkamer heeft in december de onderzoeksopzet naar PS Utrecht verstuurd. Deze is onder agendapunt 'mededelingen' geagendeerd voor de zie RGW op 21 januari. <http://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Commissie-Ruimte--Groen-en-Water/2013/21-januari/12:30/Randstedelijke-Rekenkamer-onderzoeksopzet-Groene-Hart---Vervolgonderzoek-2013RGW09/2013RGW09-bijlage-Onderzoeksopzet-Groene-Hart---vervolgonderzoek-2012-12-11.pdf>

IV. Investeringsimpuls Flevoland/Almere

De Rekenkamer vermeldt in de begroting 2013 over dit onderzoek het volgende:

Wat is de aanleiding?

De provincie Flevoland en de gemeente Almere hebben in december 2006 een convenant gesloten waarin is afgesproken dat de provincie € 100 mln. beschikbaar stelt voor de versterking van de economische positie en het creëren van een uniek stedelijk klimaat in Almere: de Investeringsimpuls Flevoland-Almere. Het bedrag van de Investeringsimpuls Flevoland Almere (verder: IFA) komt in drie tranches beschikbaar. De eerste tranche van

€ 35 mln. (IFA1) liep van 2006 tot en met 2010. De tweede tranche (IFA2) zou eveneens € 35 mln. bedragen en loopt van 2011 tot en met 2015. Inmiddels is afgesproken dat op de tweede tranche € 2 mln. wordt gekort en op de derde tranche € 9 mln. In het convenant is afgesproken dat het convenant elke vier jaar wordt geëvalueerd. IFA1 is in 2010 in opdracht van de provincie geëvalueerd door Twynstra Gudde. Behalve de evaluatie zelf heeft Twynstra Gudde ook een aanvullend rapport uitgebracht. In dat rapport is geanalyseerd in hoeverre de activiteiten en de prestaties hebben bijgedragen aan de doelstellingen van IFA. Naar aanleiding van het onderzoek van Twynstra Gudde hebben PS met GS afspraken gemaakt om de sturing op de projecten vanuit de provincie te verbeteren. De programmaraadsleden van de provincie Flevoland hebben aangegeven behoefte te hebben aan een tussentijdse evaluatie van IFA2, waarbij wordt gekeken of de afgesproken verbeteringen zijn geïmplementeerd en worden nageleefd.

Wat willen we bereiken?

De Rekenkamer wil onderzoek doen naar één of twee IFA2-projecten, waarbij wordt gekeken of de afgesproken verbeteringen zijn geïmplementeerd en worden nageleefd. Er kan dan getoetst worden aan de kaders die de provincie Flevoland zelf heeft gesteld. De rol van PS wordt in het onderzoek meegenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Rekenkamer Almere heeft op basis van eerdere contacten met de Randstedelijke Rekenkamer een gezamenlijk onderzoek naar dit thema opgenomen in haar onderzoeksprogramma 2010-2014. Voorafgaand aan het onderzoek wordt daarom met de Rekenkamer Almere afgestemd hoe aan deze samenwerking invulling zou kunnen worden gegeven.

V. Quick scan RUD's

In de programmaraadbijeenkomst van november jl. is over het onderzoeksthema Regionale UitvoeringsDiensten het volgende besproken: "RUD's zijn een goed onderwerp voor 2014. Niet nog verder naar achteren schuiven, i.v.m. de bestuurlijke risico's in de transitiefase. Ook kijken naar fases als vorming en tijdens de definitieve situatie. Eventueel kiezen voor quick scans. Aanspreekbaarheid en ambtelijke aandacht in de transitiefase zijn eventueel hinderend voor een onderzoek op dat moment."

De Rekenkamer zal in 2013 een quick scan uitvoeren naar de RUD's.

VI. Geheimhouding

Ten behoeve van de selectie voor onderzoeksonderwerpen voor 2013 in de programmaraadbijeenkomst van november jl. is onderstaande toelichting gemaakt. Besloten is het onderwerp terug te laten komen in de programmaraad van april 2013.

rol van de provincie

+++

In de Grondwet is bepaald dat de overheid bij de uitvoering van haar taak openbaarheid betracht.⁵ Net als andere overheidsinstanties, heeft de provincie echter soms te maken met gevoelige dossiers. Het kan dan nodig zijn om stukken als geheim te bestempelen en de vergadering waarin het onderwerp behandeld wordt achter gesloten deuren plaats te laten vinden. Voorbeelden van onderwerpen waarbij geheimhouding aan de orde kan zijn, zijn aanbestedingen met bedrijfsgevoelige gegevens of vastgoedtransacties en risicoanalyses. Zowel het college van Gedeputeerde Staten, de Commissaris van de Koningin, (de voorzitter van) een Statencommissie en Provinciale Staten kunnen geheimhouding opleggen. Geheimhouding is dan ook een onderwerp dat voor de gehele provincie speelt. De regels omtrent geheimhouding zijn vastgelegd in diverse wetten, zoals de Grondwet, de Provinciewet en de Wet openbaarheid van bestuur. Deze wetten bevatten regels over het opleggen, bekrachtigen en opheffen

⁵ Artikel 110 Grondwet.

van geheimhouding. Tevens zijn in de wet de redenen voor geheimhouding vastgelegd. Daarnaast hebben Provinciale Staten de mogelijkheid om, bijvoorbeeld in hun Reglement van Orde, aanvullende regels te stellen.

financieel belang ++

Het financieel belang van dit onderwerp is niet kwantitatief weer te geven. Wel kan gesteld worden dat indien onzorgvuldig met geheimhouding wordt omgegaan, dit ten koste gaat van de doelmatigheid van het provinciale bestuur. Hierbij valt te denken aan een belangrijk financieel PS-besluit op basis van geheime stukken: PS-leden kunnen die stukken niet bespreken met hun eigen financiële experts. Ook de manier waarop kennis moet worden genomen van geheime stukken, bijvoorbeeld inzage bij de griffie, kan een negatief effect hebben op de zorgvuldige besluitvorming. Voor de doelmatigheid van het provinciale bestuur is derhalve van belang dat er zorgvuldig en correct wordt omgegaan met geheimhouding.

belang voor burgers ++

Als stukken geheim zijn, betekent dit dat de burger, en ook dus bijvoorbeeld de journalistiek, deze stukken niet kunnen raadplegen. Ook kunnen zij niet aanwezig zijn bij besloten vergaderingen. Daarnaast zijn de notulen van die vergaderingen niet te raadplegen. Ten slotte kan, als wordt verzuimd de geheimhouding op te heffen, ook achteraf niet worden geconstrueerd hoe de provincie tot een beslissing is gekomen. Al deze zaken zijn van groot belang voor de controle van het provinciaal bestuur vanuit de samenleving. Een openbaar politiek debat over “geheime” onderwerpen is immers niet mogelijk. Ook om die reden is het onderwerp geheimhouding van belang.

geschikt rekenkameronderzoek +++

De Rekenkamer kan onderzoek doen naar de manier waarop de vier provincies omgaan met geheimhouding. Hoe vaak wordt geheimhouding opgelegd, is gemotiveerd waarom geheimhouding nodig is, wordt de geheimhouding bekrachtigd dan wel opgeheven? Het onderzoek van de Rekenkamer zou PS kunnen ondersteunen bij het uitvoeren van haar controlerende taak. In februari 2012 heeft de Rekenkamer Amsterdam een (verkenning) onderzoek naar geheimhouding uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in o.a. een handreiking voor de gemeente. De Rekenkamer Amsterdam heeft uitgebreid onderzocht wat de geldende regels zijn omtrent geheimhouding. Dit is door de Randstedelijke Rekenkamer goed te gebruiken om het provinciale beleid te toetsen.

VII. Stille lasten Flevoland

In de zomer van 2012 heeft de Rekenkamer de vier provincies gevraagd om een reactie op een programmeringsnotitie over het onderwerp Risicomanagement en Weerstandsvermogen. De statenleden van Flevoland vroegen of daarbij ook het thema ‘stille lasten’ aandacht zou krijgen of dat het beter zou zijn het als afzonderlijk thema te benoemen.

‘Stille lasten’ gaat over de infrastructuur die destijds door de Rijksdienst IJsselmeerpolders om niet is overgedragen aan de provincie, maar waarvoor nu mogelijk onvoldoende middelen beschikbaar zijn voor onderhoud. In nader overleg met een vertegenwoordiging van PS van Flevoland heeft de Rekenkamer besloten een verkenning naar dit onderwerp uit te voeren.